

- **DÖRDÜNCÜ KISIM**

- **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

- **BİRİNCİ AYIRIM**

- **1.ALT AYIRIM**

SERBEST BÖLGE NEDİR ? WHAT IS A FREE ZONE?

- Serbest Bölgeler;
- bulundukları ülkenin siyasi sınırları içinde yer alan,
- fakat **dış ticaret, vergi ve gümrük mevzuatı açısından,**
- **gümrük hattı dışında sayılan bölgeler**dir.
- Free Zones;located within the political borders of the country in which they are located, but in terms of foreign trade, tax and customs legislation,
- These are the regions considered outside the customs line.
- Serbest Bölgelerde sinaî ve ticari faaliyetler için ülkede sağlanandan daha geniş muafiyet ve teşvikler tanınır.

• Tanımlar Definitions

- Madde 518-
- Bu ayırımda geçen,
- **A) SERBEST BÖLGELER,**
- Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber,
- **1)** Serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve serbest dolaşıma sokulmaksızın, gümrük mevzuatında öngörülen haller dışında kullanılmamak ya da tüketilmemek kaydıyla konulduğu yerlerdir.

•

- ithalat vergileri ile
- ticaret politikası önlemleri nin ve
- kambiyo mevzuatının uygulanması bakımından,
- Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen yerlerdir.

- with import duties
- trade policy measures and
- In terms of the implementation of the foreign exchange legislation,
- These are places that are considered to be outside the Customs Territory of Turkey

- **2)** Serbest dolaşımdaki eşyanın, bir serbest bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı yerlerdir.
- Anlamı:
- Türkiye’de zaten serbest dolaşımda bulunan bir malı serbest bölgeye koyduğunuzda, bazı durumlarda bu işlem ihracat yapılmış gibi değerlendirilir ve ihracata bağlı bazı avantajlardan yararlanılabilir.
- These are the places where the goods in free circulation normally benefit from the opportunities related to the export of the goods due to being placed in a free zone

Örnek vaka:

- **Türkiye iç piyasası → Serbest Bölge**
- Bir Türk firması Türkiye’de serbest dolaşımda olan bir ürünü Ege Serbest Bölgesi’ne gönderiyor. Bu mal henüz Almanya’ya, Fransa’ya vs. gitmedi ama serbest bölgeye konulması nedeniyle mevzuatın izin verdiği ölçüde **ihracata bağlı bazı hak veya avantajlardan** yararlanabilir.
- Buradaki “ihracata bağlı olanaklar” örneğin **KDV açısından ihracat istisnası**, bazı vergi/teşvik uygulamaları veya ihracata bağlı başka mali kolaylıklar olabilir.

-

- **B) İŞLETİCİ; OPERATOR**

- serbest bölgeyi işleten kamu kurum ve kuruluşu ile yerli ve yabancı gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder.

- **C) KULLANICI; USER;**

- faaliyet ruhsatı alan ve serbest bölgede kiracı veya mülk sahibi olarak belli bir işyeri bulunan gerçek veya tüzel kişiyi,
- ifade eder.

• Denetim:Audit

•

Madde 519 –

- **Serbest bölgede görevli gümrük idareleri,** Customs administrations in the free zone
- a) Türkiye'deki serbest bölgeye ihraç edilen,
- b) Yabancı bir ülkeden veya Türkiye Gümrük Bölgesindeki başka bir gümrük idaresinden transit olarak gelen,
- c) Serbest bölgeden Türkiye'ye serbest dolaşıma girmek üzere gelen,
- d) Serbest bölgeden Türkiye'ye şarta bağlı muafiyet kapsamında ithal edilen,
- e) Serbest bölgeden Türkiye'deki başka bir gümrüğe veya yabancı bir ülkeye transit rejimi hükümlerine göre sevk edilen,
- f) Serbest bölgede kalan,

- (önceki slayttaki **a dan f ye kadar** olan)
- Eşyayı, serbest bölgeye giriş veya çıkış yapan kişileri ve taşıtları, serbest bölgenin sınırları ile giriş ve çıkış noktalarını denetlemeye yetkilidir.
- **Serbest dolaşıma giriş rejimi ve ihracat rejimi hükümlerine göre yapılacak olan **denetim ve muayene** ;**
- serbest bölgenin giriş ve çıkış kapılarında yapılabileceği gibi,
- eşyanın depolandığı serbest bölgedeki yerlerde de yapılabilir.

- Serbest bölgelerin sınırları ile giriş ve çıkış noktalarının mutlak surette denetlenmesi esas olmakla birlikte,
- bir serbest bölgeye giriş veya çıkış yapan kişiler ve taşıtları ile serbest bölgeye giren ve burada kalan veya çıkan eşyanın denetim ve muayeneleri,
- gümrük idaresinin uygulamakla yükümlü olduğu mevzuat hükümleri yanında **şüphe halinin mevcut olduğu zaman ve hallerde yapılır.**

•

- **SERBEST BÖLGELERİN FİZİKİ YAPISI**

- **PHYSICAL STRUCTURE OF FREE ZONES**

-

- **Madde 520 –**

- Serbest bölgeyi çevreleyen sınırlar ile serbest bölgede faaliyette bulunan işletici veya kullanıcılara ait depo ve ambarlar,
- gümrük idarelerinin serbest bölge dışında denetim işlemlerini yürütmelerine imkan verecek ve serbest bölgeden kanun dışı yollardan eşya çıkarılmasını önleyecek şekilde olmalıdır.
- (Trabzon serbest bölgesinin etrafının duvarlarla örülmesi gibi)

• TİCARET POLİTİKASI ÖNLEMLERİNİN UYGULANMASI

• IMPLEMENTATION OF TRADE POLICY MEASURES

- Madde 521 –
- Eşyanın serbest dolaşıma girişi sırasında uygulanması öngörülen TİCARET POLİTİKASI ÖNLEMLERİ;
- eşya serbest bölgeye konulduğunda ,
- veya
- eşyanın geçici bir süre için serbest bölgede kalması sırasında UYGULANMAZ.
- özet: serbest bölgede ticaret politikası önlemi uygulanmaz

• TİCARET POLİTİKASI ÖNLEMLERİNİN UYGULANMASI

-
- Madde 521 –
-
- Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine girişinde;
- TİCARET POLİTİKASI ÖNLEMLERİ uygulanması gerekiyorsa;
- bu tür önlemler,
- serbest dolaşımda olmayan eşyanın serbest bölgeye konulması sırasında uygulanır.

- **Serbest bölgeden çıkan veya bu bölgeye giren kişilerden aranacak belgeler**

-
- **Madde 522** - Serbest bölgeye giren veya çıkan kişiler, görevli gümrük personeline aşağıda belirtilen belgelerden birini ibraz eder ;
- a) Serbest Bölge Giriş İzin Belgesi, Free Zone Entry Permit
- b) Serbest Bölge Görev Kartı, Free Zone Mission Card
- c) Serbest Bölge Özel İzin Belgesi. Free Zone Special Permit Certificate
- Bu belgelerden birine sahip olmayan kişilerin bölgeye girmesine ve bölgeden çıkmasına izin verilmez.

- **DÖRDÜNCÜ KISIM**

- **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

- **BİRİNCİ AYIRIM**

- **2.ALT AYIRIM**

- **İKİNCİ ALT AYIRIM**
- **Serbest Bölgelere Eşya Konulması**

Placing Goods in Free Zones

- **SERBEST BÖLGELERE KONULABİLECEK EŞYA**

- **GOODS THAT CAN BE PLACED IN FREE ZONES**

- **Madde 523 –**

- Serbest dolaşımda olan veya olmayan her türlü eşya serbest bölgelere konulabilir.
- **Ancak**, parlayıcı ve patlayıcı veya bir arada bulundukları eşya için tehlikeli olan veya korunmaları özel düzenek veya yapılara gerek gösteren eşya serbest bölgelerdeki bu niteliklere uygun yerlere konulur.
-

- **Serbest bölgelere eşya konulmasının esasları**

- Principles of placing goods in free zones

- **Madde 524 –**

- **(ekte)** GK.nun 153. md.nin 3. fıkrası hükmü saklı kalmak üzere,
- **serbest bölgeye giren eşyanın gümrük idarelerine sunulmasına ve beyanname verilmesine gerek yoktur.**

- Serbest bölgelere eşya konulmasının esasları

- Ancak;
- a) Serbest bölgeye girişle sona erecek olan bir gümrük rejimine tabi tutulan,
- b) Serbest bölgeye ithalat vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılmasına ilişkin bir karardan sonra konulan,
- c) Serbest bölgeye ihracat kaydıyla konulan,
- Eşyanın gümrük idarelerine sunulması ve gerekli gümrük işlemine tabi tutulması şarttır.

- **Eşyanın statüsü**

- **Status of the item**

-

- **Madde 525 –**

- Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine getirilmesi veya geri gelmesi ya da gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması halinde, GK. Nun 155 inci maddenin 4 üncü fıkrasında belirtilen

- **onay belgesi**, eşyanın gümrük statüsünün tespitinde kanıt olarak kullanılır.

-

-

-
- Onay belgesi ile veya başka yoldan eşyanın gümrük statüsünün kanıtlanamaması halinde,
 - söz konusu eşya;
-
- 1) İhracat vergilerinin, ihracat lisanslarının veya ticaret politikası önlemlerinin uygulanması bakımından, serbest dolaşımda bulunan eşya,
-
- 2) Diğer tüm hallerde serbest dolaşımda olmayan eşya,
-
- Olarak kabul edilir.

- **Gümrük statüsü**, Customs status
- eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi içinde serbest dolaşım hakkını kazanıp kazanmadığı durumunun belirlenmesidir.
-
- Eşyanın tamamen Türkiye veya Avrupa Topluluğu menşeli olması veya üçüncü ülke menşeli olan Türkiye ya da Avrupa Topluluğu'nda ithal işlemleri tamamlanmış, gerekli gümrük vergisi, eş etkili vergileri tahsil edilmiş, bu vergileri tam veya kısmi bir iadede yararlanmamış ve ticaret politikası önlemleri uygulanmış eşya Türkiye Gümrük Bölgesinde serbest dolaşımda kabul edilir.

• **STATÜ BELGESİ: STATUS CERTIFICATE**

-
- Madde 526 –
- **Serbest bölgedeki eşyanın;**
- Türkiye Gümrük Bölgesine getirilmesi,
- veya
- **serbest bölgeye** geri gitmesi halinde;
 - **STATÜ BELGESİ ;**
- «**eşyanın** Türkiye Gümrük Bölgesinde serbest dolaşım hakkını kazanmış **olduğunu kanıtlamak**» amacıyla kullanılır.
-

• **STATÜ BELGESİ**

-
- **Madde 526 –**
- Türkiye Gümrük Bölgesinde serbest dolaşım hakkını kazanmış eşyanın serbest bölgeden Avrupa Topluluğu'na ihraç edilmek istenmesi halinde,
- eşyanın gittiği ülkenin gümrük idaresine ibraz edilmek üzere **statü belgesi** olarak **A.TR Dolaşım Belgesi** düzenlenir.

- **DÖRDÜNCÜ KISIM**

- **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

- **BİRİNCİ AYIRIM**

- **3.ALT AYIRIM**

- ÜÇÜNCÜ ALT AYIRIM
- SERBEST BÖLGELERİN İŞLEYİŞİ
- FUNCTIONING OF FREE ZONES

- EŞYANIN SERBEST BÖLGEDE KALABİLECEĞİ SÜRE
- PERIOD THAT THE GOODS CAN STAY IN THE FREE ZONE

- Madde 528 –
- Eşyanın serbest bölgede kalabileceği süre sınırsızdır.
- The period for which the goods can stay in the free zone is unlimited

- **Serbest bölgelerdeki eşyaya yönelik yapılabilecek işlemler**
- Transactions that can be made for goods in free zones
- **Madde 529 –**
- Bir serbest bölgeye konulmuş serbest dolaşımda olmayan eşya;
- **a)** Serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında ve GK nun 161 inci maddesinde belirtilen koşullar altında, serbest dolaşıma girebilir.
- **b)** İzne gerek olmaksızın mutat elleçleme işlemlerine tabi tutulabilir.
- **c)** Dahilde işleme rejimine tabi tutulabilir.(DİR)
- **d)** Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulabilir.

- **e) Geçici ithalat rejimine tabi tutulabilir.** May be subject to temporary import regime
- **f) Kanunun 164 üncü maddesine göre gümrüğe terk edilebilir.**
- **g) İlgili kişinin, gümrük idarelerince gerekli görülen tüm bilgileri vermesi şartıyla imha edilebilir.**
- Eşyanın (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen rejimlerden birine tabi tutulması halinde, serbest bölgelerin işletilmesine ve gümrük gözetimine ilişkin koşullar da göz önünde bulundurularak, ilgili rejimin gerektirdiği düzenlemeler söz konusu rejimlerin bu Yönetmelikle belirlenen hükümlerine tabidir. Bu rejimlere ilişkin izin belgelerinde faaliyetlerin yürütüleceği serbest bölge ismi belirtilir.

• Mutat elleçleme işlemleri

- Customary handling operations
- **Madde 530** - Mutat elleçleme işlemleri 3 üncü maddenin (v) bendinde belirtildiği şekilde yapılır. Bu işlemler için önceden izin alınmasına gerek yoktur.
-
- **Beyan sahibinin talebi üzerine,** GKnun 161 inci maddesinin 2 nci fıkrası hükmünün uygulanacağı hallerde;
- bir serbest bölgeye konulan ve mutat elleçleme işlemlerine tabi tutulan eşyanın gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanımı yönünde yapılan beyanda **INF 8 Bilgi Formu** düzenlenebilir.
-

İNF 8 formu anlamı

- Antrepo Rejimi hükümlerine göre,
 - antrepolarda elleçlemesi yapılan eşyanın,
 - bu işleme tabi tutulmamış gibi (hiç elleçleme yapılmamış gibi)
 - vergilerinin hesaplanmasının istenmesi durumunda kullanılan belge.

- **Serbest bölgelerde** kullanım veya tüketime tabi tutulmayacak eşya
- **Goods that will not be subject to use or consumption in free zones**
- Madde 531 –
- GK nun 160.md.* hükmü uygulanmaksızın,
- **serbest dolaşımda olmayan eşya** ile ,
- 152 nci* maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen serbest dolaşımda olan eşya,
- **serbest bölgelerde tüketilemez veya kullanılamaz.**
- ***160. md.**(1. Mevzuatın aksini öngörmediği hallerde, **bir serbest bölgeden çıkan eşya, Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç veya yeniden ihraç edilebilir veya Türkiye Gümrük Bölgesinin bir başka yerine getirilebilir.**)
- ***152. b)** Serbest dolaşımdaki eşyanın, bir serbest bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı;
-

- **DÖRDÜNCÜ KISIM**

- **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

- **BİRİNCİ AYIRIM**

- **4.ALT AYIRIM**

- **DÖRDÜNCÜ ALT AYIRIM**
- **Eşyanın Serbest Bölgelerden Çıkışı**
- **Exit of Goods from Free Zones**
- **Eşyanın serbest bölgelerden çıkışı**
- **TGB (türkiye gümrük bölgesi)**

- **Madde 534 –**
- Yürürlükteki hükümlerin aksini öngörmediği hallerde,
- **bir serbest bölgeden çıkan eşya,**
- TGB dışına ihraç veya yeniden ihraç edilebilir veya TGB getirilebilir.
-
-

- **Serbest bölgelerden AB ye eşya gönderilmesi**
- **Sending goods from free zones to the EU**
- **Madde 536 –**
- Türkiye'den veya üçüncü ülkelerden serbest bölgelere depolanmak, işlenmek veya ihraç edilmek üzere gelen eşyanın daha sonra Avrupa Birliği ülkelerine, statü belgesi olarak A.TR dolaşım belgesi ile gönderilmek istenmesi halinde, **67 no.lu ekte yer alan Tespit ve Tahakkuk Kağıdı düzenlenir.**
-

- Bu durumda, aşağıda belirtildiği şekilde işlem yapılır ;
-
- a) Eşyanın tamamen Türkiye'de serbest dolaşım durumunda bulunan girdilerden üretilmiş olduğu hallerde, Türkiye'ye vergilerinin ödenerek giriş işleminin yapıldığına dair gümrük beyannamesi, serbest bölgelerde çıkışında düzenlenen gümrük beyannamesi ve benzeri belgeler üzerinde yapılacak inceleme sonucunda eşyanın Türkiye'de serbest dolaşımda bir eşya olduğunun anlaşılması halinde, herhangi bir vergi tahsilatı yapılmaksızın A.TR Dolaşım Belgeleri Yönetmeliği çerçevesinde A.TR Dolaşım Belgesi düzenlenir ve vize edilir.

- **DÖRDÜNCÜ KISIM**

- **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

- **İKİNCİ AYIRIM**

- **5.ALT AYIRIM**

İKİNCİ AYIRIM

Yeniden İhracat, İmha ve Terk

Re-Export, Disposal and Abandonment

• **Yeniden ihracat**

-
- **Madde 537 –**
- Serbest dolaşımda olmayan eşyanın, TGB'nden yeniden ihracı mümkündür.
- Ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere, eşyanın ihracı için öngörülen işlemler, gerektiğinde yeniden ihraç edilecek eşyaya da uygulanır.
- Serbest dolaşımda olmayan eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesinde ihracata ilişkin ticaret politikası önlemlerinin uygulanmayacağını öngören şartlı muafiyet içeren bir gümrük rejimine tabi tutulabileceği haller, 271 ila 276 ncı maddelerde düzenlenmiştir.

- **Müsteşarlık**, ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere eşyanın ihracı veya yeniden ihracına ilişkin işlemlerin veya önlemlerin **gerektirdiği hallerde, yeniden ihracatı yasaklar.**
-
- Türkiye Gümrük Bölgesinde bulundukları sırada ekonomik etkili bir gümrük rejimine tabi tutulan eşyanın yeniden ihraç edilmek istenmesi halinde, Gümrük Kanununun 58 ilâ 71 inci maddeleri çerçevesinde bir gümrük beyannamesinin verilmesi gerekir. Bu gibi hallerde, aynı Kanunun 150 nci maddesinin 2 ve 4 üncü fıkra hükümleri uygulanır.

- Antrepolarda bulunan, henüz serbest dolaşıma girmemiş yakıt ve yağlar, TGBölgesi dışına çıkacak kara taşıtlarına yeniden ihracat hükmünde verilebilir.
-
- Ancak söz konusu araçların bu suretle aldıkları yakıt ve yağları, Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkışlarından itibaren kullanmaları şarttır.

- **İmha ve terk**

- **Destruction and abandonment**

-

- **Madde 538 –**

- Serbest dolaşımda olmayan eşyanın hazineye hiçbir masraf getirmeyecek şekilde, gümrük idaresinin gözetiminde imhası veya gümrüğe terk edilmesi mümkündür.

-

-

-
- İmha sonucunda çıkan artık ve atıklar, serbest dolaşımda olmayan eşya için öngörülen bir işlem veya kullanıma tabi tutulur. Söz konusu artık ve atıklar, gümrük statüleri belirleninceye, serbest dolaşımda olmayan eşya ise Gümrük Kanununun 77 nci maddesinin 1 inci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, gümrük statüleri değişinceye ya da serbest bölgeye girinceye yahut aynı Kanunun 163 ve 164 üncü maddeleri gereğince yeniden ihraç veya imha edilinceye kadar gümrük gözetimi altında kalır.
-

◆ Serbest Bölgelerin Amaçları

- Serbest bölgelerin kurulma amaçları ekonomik kalkınma stratejileriyle doğrudan ilişkilidir:
- **1. Dış Ticareti Artırmak**
 - İhracat teşvik edilir
 - Döviz girdisi sağlanır
- **2. Yabancı Sermayeyi Çekmek**
 - Vergi avantajları sayesinde yatırımcı çekilir
 - Uluslararası firmalar faaliyet gösterir

- **3. İstihdam Yaratmak**

- . Üretim ve ticaret faaliyetleri iş imkanı oluşturur

- **4. Teknoloji Transferi Sağlamak**

- . Gelişmiş ülkelere teknoloji akışı olur

- **5. Bölgesel Kalkınmayı Desteklemek**

- . Geri kalmış bölgelerin gelişimi hızlandırılır

Dünyadan Serbest Bölge Örnekleri

- **AE Jebel Ali Free Zone (Dubai)**

- . Dünyanın en başarılı serbest bölgelerinden biri
- . Lojistik ve ticaret merkezi
- . Çok uluslu şirketlerin yoğun olduğu alan
- **CN Shenzhen Special Economic Zone**

Shenzhen plan for city-wide SEZ

◆ Province: Guangdong

◆ Special Economic Zone (SEZ) is established on August 26, 1980

■ Current SEZ (Total area: 395.81 sqkm)

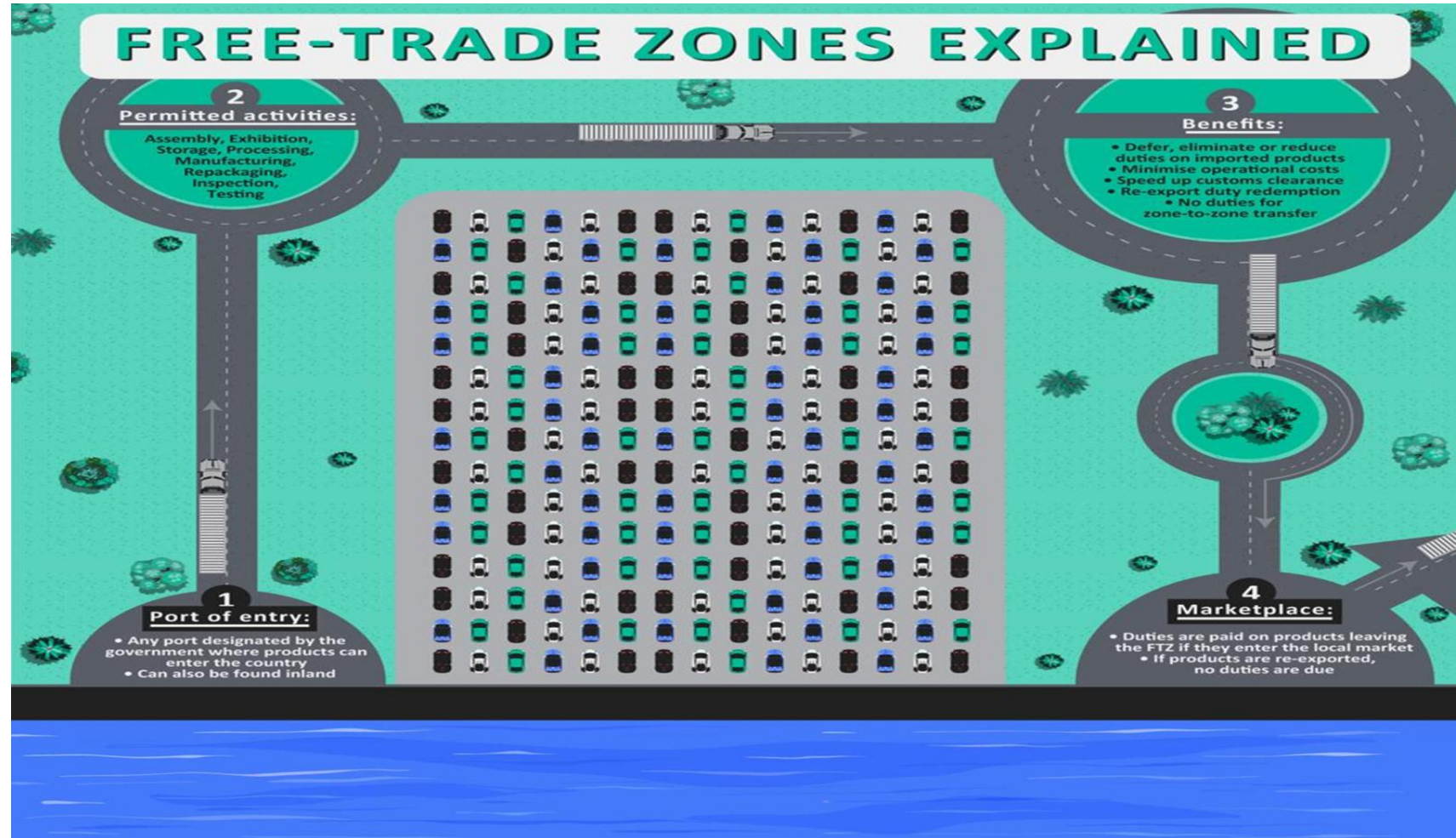

Source: Shenzhen government

Graphic by Kinyen Pong

- . Çin'in ekonomik dönüşümünün temel taşı
- . Küçük bir balıkçı kasabasından teknoloji merkezine dönüşmüştür

- US Foreign-Trade Zones (FTZs)

How Goods Move Through a Foreign-Trade Zone

TÜRKİYE’DE SERBEST BÖLGELER

- **3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu**
- 3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanunu
- 1985 yılında yürürlüğe giren bu kanun ile Türkiye’de serbest bölgelerin hukuki altyapısı oluşturulmuştur.

Temel Özellikler:

- . Gümrük mevzuatı dışında sayılır
- . Vergi avantajları sağlar
- . İhracata yönelik üretim desteklenir

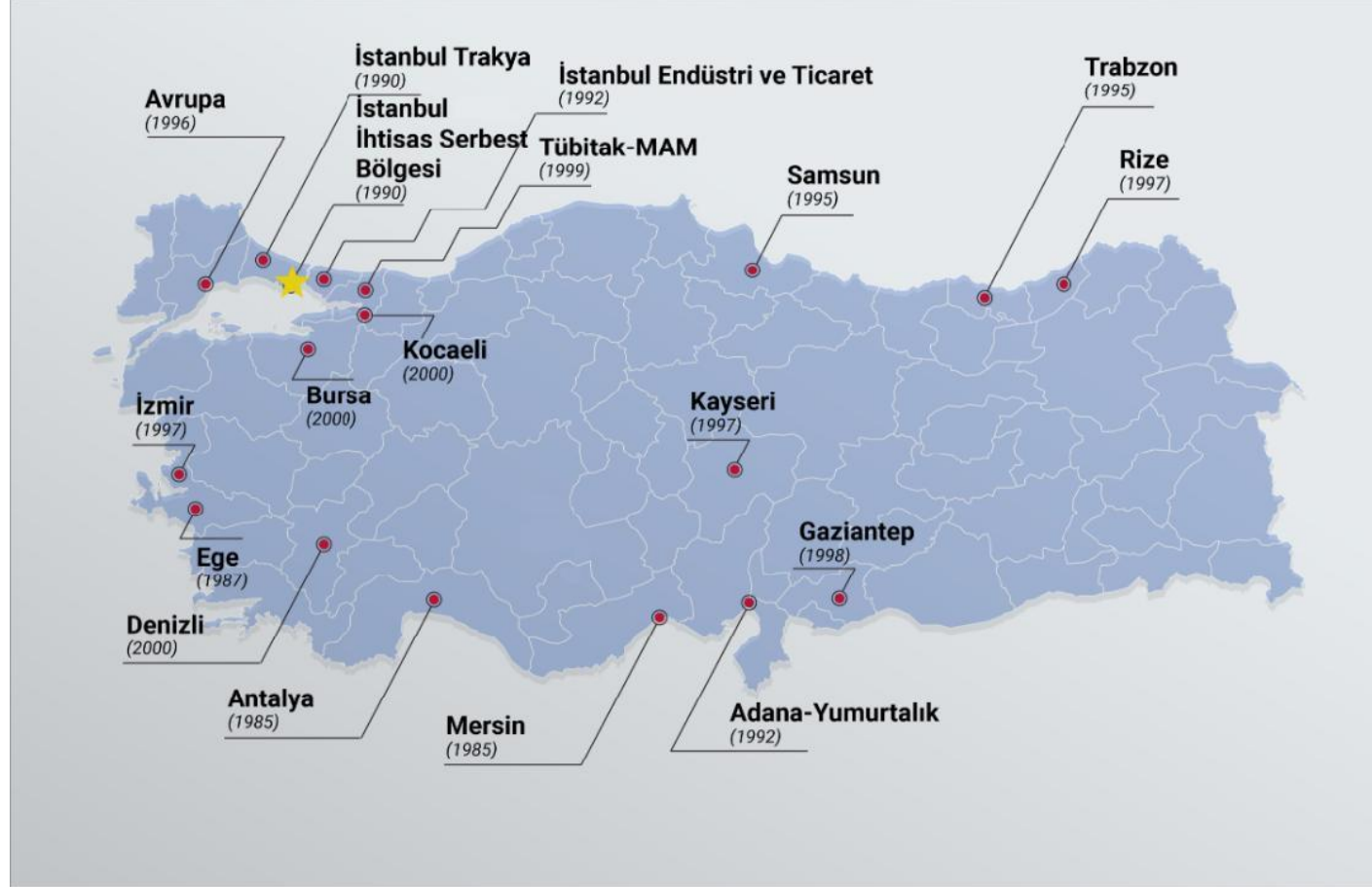
Türkiye'deki Serbest Bölgeler

- TR Ege Serbest Bölgesi

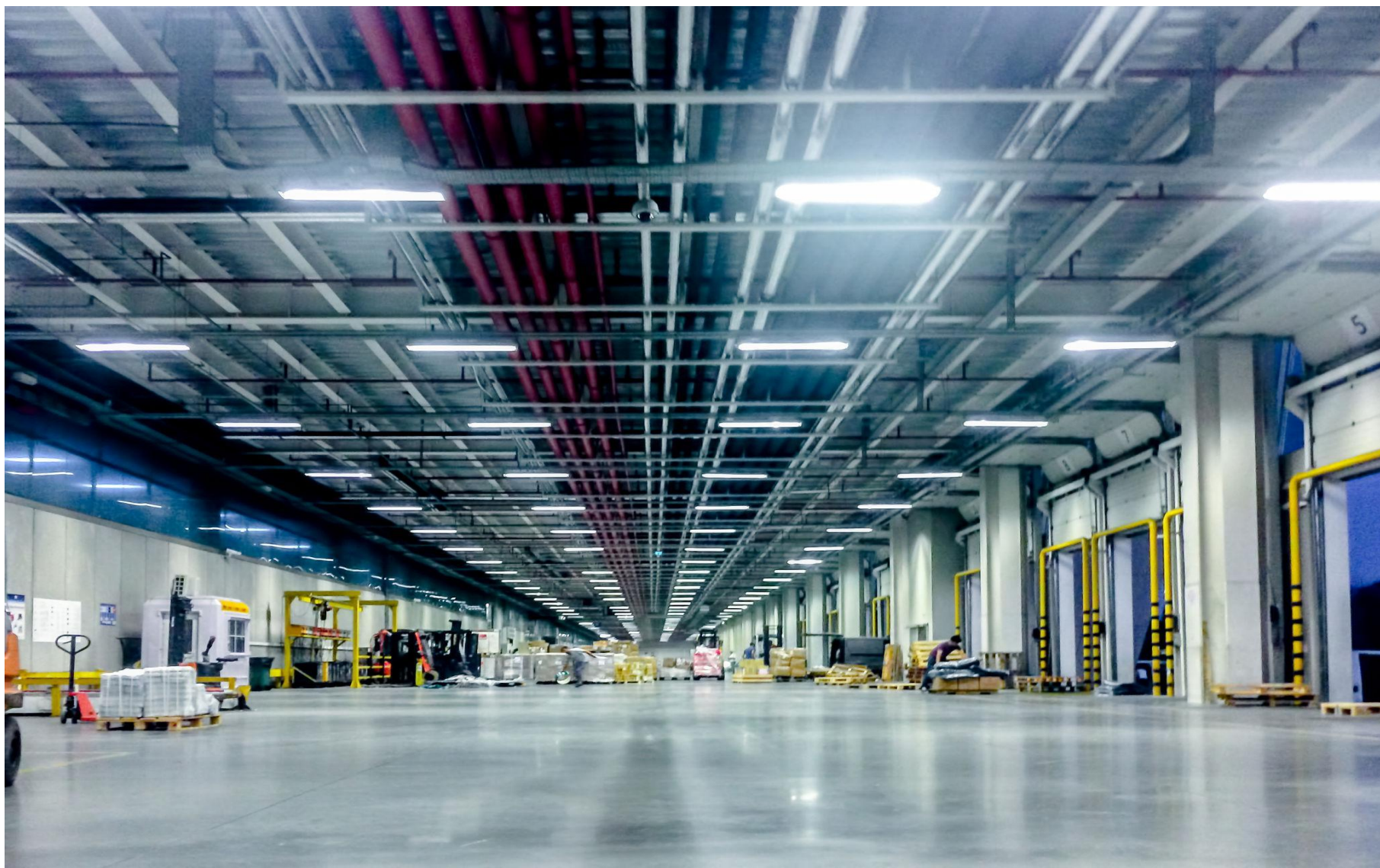

- Türkiye'nin en büyük ve en gelişmiş serbest bölgelerinden Yüksek ihracat kapasitesi

TR İstanbul Atatürk Havalimanı Serbest Bölgesi

- Lojistik ve ticaret açısından stratejik

TR Mersin Serbest Bölgesi

- Türkiye'nin ilk serbest bölgelerinden
- Liman avantajına sahip

Serbest Bölgelerin Ekonomik Etkileri

- **Serbest Bölgelerin Ekonomik Etkileri**

- **✓ Olumlu Etkiler**

- İhracat artışı
- Döviz girdisi
- İstihdam artışı
- Teknoloji transferi

- **✗ Olumsuz Etkiler**

- Vergi kaybı riski
- İç piyasaya haksız rekabet
- Bölgesel eşitsizlik

Olumlu Etkiler

- ✓
- **İhracat artışı:**
Serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmalara sağlanan vergi ve gümrük avantajları, üretim maliyetlerini düşürerek ihracatı teşvik eder.
- **Döviz girdisi:**
Serbest bölgelerden yapılan ihracat sayesinde ülkeye yabancı para girişi sağlanır ve döviz gelirleri artar.

Olumlu Etkiler

- ✓
- **İstihdam artışı:**
Serbest bölgelerde kurulan üretim, depolama ve lojistik işletmeleri yeni iş imkânları oluşturarak işsizliğin azalmasına katkı sağlar.
- **Teknoloji transferi:**
Yabancı yatırımcıların serbest bölgelerde faaliyet göstermesi, yeni üretim tekniklerinin, makinelerin ve işletme bilgilerinin ülkeye gelmesini sağlar.

✖ Olumsuz Etkiler

- **1-Vergi kaybı riski:**

Serbest bölgelerde firmalara sağlanan vergi muafiyetleri ve indirimler, devletin elde edeceği vergi gelirlerinin azalmasına neden olabilir.

- Nasıl oluyor:

- Serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmalara bazı durumlarda **vergi istisnası, muafiyet veya indirim** sağlanıyor. Eğer aynı firma serbest bölge dışında faaliyet gösterseydi devlete daha fazla vergi ödeyebilecekti.

Basit örnek:

- Bir firma normal bölgede faaliyet gösterseydi:
- **1.000.000 TL kâr**
-
örneğin **kurumlar vergisi** ödeyecek
-
 Devlet vergi geliri elde edecek
- Aynı firma serbest bölgede ve ilgili şartları sağlıyorsa:
- **1.000.000 TL kâr**

Vergi istisnası / indirimi uygulanabilir

Devlet daha az vergi tahsil eder

- İşte buna “**vergi kaybı riski**” deniyor.
- Ama burada “devlet kesin zarar ediyor” demek doğru değil. Çünkü devlet bu avantajları bilinçli olarak verir. Amaç:
- **Vergiden biraz vazgeç → yatırım gelsin → ihracat artsın → istihdam oluşsun → döviz girdisi artsın.**

Yani mantık aslında şu:

- Devlet bugün 100 TL vergi almaktan vazgeçiyor ama bunun karşılığında ülkeye 500 TL'lik ekonomik katkı oluşmasını bekliyor.
- Risk ise şu: Eğer serbest bölgedeki firma **yeterince ihracat, yatırım veya istihdam yaratmazsa**, devlet vergi gelirinden vazgeçmiş olur ama beklediği ekonomik faydayı elde edemez.
- Bu nedenle cümledeki “**vergi kaybı riski**”, serbest bölgelerin dezavantajlarından biri olarak yazılıyor.

✗ Olumsuz Etkiler

- **2-İç piyasaya haksız rekabet:**

Serbest bölgelerde daha düşük maliyetle üretilen malların iç piyasaya girmesi, normal vergi ve yükümlülüklerle tabi yerli firmalar açısından rekabet eşitsizliği oluşturabilir.

- **3-Bölgesel eşitsizlik:**

Serbest bölgelerin belirli şehirlerde yoğunlaşması, yatırım ve istihdamın bu bölgelerde artmasına; diğer bölgelerin ise ekonomik açıdan geri kalmasına yol açabilir.

SERBEST BÖLGELERDE TİCARET VE İŞLEMLER

- **Serbest Bölgelerde Ticaret**
- Serbest bölgelerde:
- Mallar gümrüksüz giriş-çıkış yapabilir
- Transit ticaret yaygındır
- Üretim, depolama ve yeniden ihracat yapılır

- **Vergi Avantajları**

- Başlıca avantajlar:
- Gümrük vergisi yok
- KDV uygulanmaz
- Kurumlar vergisi muafiyeti (şartlı)
- Gelir vergisi avantajı
- 👉 Amaç: yatırımcıyı cezbetmek

Yatırım Teşvikleri

- Ucuz arsa/altyapı
- Bürokratik kolaylık
- İhracat destekleri
- Esnek çalışma koşulları

- **Konu Tekrarı (Özet)**

- Serbest bölgeler = gümrük hattı dışı ekonomik alan
- Amaç = ihracat, yatırım, istihdam
- Türkiye’de yasal temel = 3218 sayılı kanun
- Vergi ve ticaret avantajları mevcuttur

- **Örnek Uygulamalar**

- **Senaryo 1**

- Bir firma Çin'den mal getirip serbest bölgede işleyip Avrupa'ya satarsa:
 - 👉 Gümrük vergisi ödemez
 - 👉 KDV ödemez
 - 👉 Daha düşük maliyetle rekabet eder

- **Senaryo 2**

- Yabancı firma Türkiye’de fabrika açmak ister:
 - 👉 Serbest bölgeyi tercih eder
 - 👉 Vergi avantajı + ihracat kolaylığı sağlar

- <https://chatgpt.com/c/69d9fa46-5050-8384-a7e6-87071daa38c5>